

GH-014053

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

March / April - 2019

BAOOC-401 : Sanskrit

(Malvikagnimitram)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના :

- (૧) બધાજ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
- (૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

૧ (અ) ગમે તે એક શ્લોકનો અનુવાદ કરો : ૪

- (૧) દેવાનામિદમામનન્તિ મુનયઃ કાન્તં ક્રતું ચાક્ષુષં
રુદ્રેણેદમુમાકૃતવ્યતિકરે સ્વાક્ષે વિભક્તં દ્વિધા ।
ત્રૈગુણ્યોદ્ભવમત્ર લોકચરિતં નાનારસં દૃશ્યતે
નાટ્યં ભિન્નરુચેર્જનસ્ય બહુધાઽપ્યેકં સમારાધનમ્ ॥
- (૨) વામં સાન્ધિસ્તિમિતવલયં ન્યસ્ય હસ્તં નિતમ્બે
કૃત્વા શ્યામાવિપ્યસદૃશં સ્ત્રસ્તમુક્તં દ્વિતીયમ્ ।
પાદાંગુષ્ઠાલુલિતકુસુમે કુટિમે પાતિતાક્ષં
નૃત્તાદસ્યાઃ સ્થિતમતિતરાં કાન્તમૃજ્વાયતાર્ધમ્ ॥

(બ) ગમે તે એક સસંદર્ભ સમજાવો : ૩

- (૧) પ્રયોગપ્રધાનં હિ નાટ્યશાસ્ત્રમ્ ।
- (૨) અહો સર્વાસ્વવસ્થાસુ ચારુતા શોભાં પુષ્યતિ ।

(ક) કાલિદાસની નાટ્યકૃતિઓનો પરિચય કરાવો. ૭

અથવા

(ક) ‘માલવિકાગ્નિમિત્ર’ નાટકના પ્રથમ અંકનું રસદર્શન કરો. ૭

૨ (અ) ગમે તે એક શ્લોકનો અનુવાદ કરો : ૪

- (૧) નવકિસલયરાગેનાગ્રપાદેન બાલા
સ્ફુરિતનખરુચા દ્વૈ હન્તુમર્હત્યનેન ।
અકુસુમિતમશોકં દોહદાપેક્ષયા વા
પ્રણમિતશિરસં વા કાન્તમાર્દાપરાધમ્ ॥

(૨) હસ્તં કમ્પવતી રુણહિ રશનાવ્યાપારલોલાઙ્ગુલિ
હસ્તૌ સ્વૌ નયતિ સ્તનાવરણતામાલિઙ્ગ્યમાના બલાત્ ।
પાતું પક્ષ્મલચક્ષુરુન્નયતઃ સાચીકરોત્યાનનં
વ્યાજેનાળ્વભિલાષપૂરણસુખં નિર્વર્તયત્યેવ મે ॥

(બ) ગમે તે એક સંદર્ભ સહિત સમજાવો : ૩

(૧) છેદો દંશસ્ય દાહો વા ક્ષતેર્વા રક્તમોક્ષણમ્ ।

(૨) ચન્દનં ખલુ મયા પાદુકાપરિભોગેણ દૂષિતમ્ ।

(ક) ‘માલવિકાગ્નિમિત્ર’ નાટકના આધારે અગ્નિમિત્રનું પાત્રાલેખન કરો. ૭

અથવા

(ક) માલવિકાગ્નિમિત્ર નાટકના આધારે કાલિદાસની નાટ્યશૈલીની ચર્ચા કરો. ૭

૩ (અ) ગમે તે એક ટૂંકનોંધ લખો : ૭

(૧) ત્રીજાઅંકનું ત્રિ-કેન્દ્રી દ્રશ્ય.

(૨) નાટ્યાચાર્યોનો કલહ.

(બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલીજગ્યા પૂરો : ૭

(૧) છાત્રાઃ પઠન્તિ । (વિદ્યાલયે, વિદ્યાલાય, વિદ્યાલયાત્)

(૨) શાલાયામ્ અહં । (પઠતિ, પઠામિ, પઠન્તિ)

(૩) તાસુ લતાસુ વસન્તિ । (વાનરઃ, ચટકામ્, ચટકાઃ)

(૪) અન્યત્ર બાલિકાઃ । (પઠામિ, પઠસિ, પઠન્તિ)

(૫) સર્વત્ર ईશ્વરઃ । (વસતિ, વસામિ, વસસિ)

(૬) ત્વયિ કઃ ? (વસન્તિ, વસતિ, વસામિ)

(૭) તત્ર નૃત્યતિ । (બાલકાઃ, બાલકઃ, બાલયા)

(૮) વયં પઠામઃ । (વાચનાલય, વાચનાલયે, વાચનાલયાઃ)

૪ માલવિકાગ્નિમિત્રનું ઉદ્દગમસ્થાન જણાવી કાલિદાસે તેમાં કરેલા ફેરફારોની ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

૪ ‘માલવિકાગ્નિમિત્ર’ નાટકના આધારે કાલિદાસનું પ્રકૃતિનિરૂપણ. ૧૪

૫ (અ) એક બે વાક્યમાં જવાબ આપો : (ગમે તે સાત) ૭

- (૧) માલવિકાગ્નિમિત્ર નાટકમાં મૂખ્ય રસ કયો છે ?
- (૨) અશોકદોહદ પ્રસંગ કયા અંકમાં આવે છે ?
- (૩) નાટકના નાન્દિ શ્લોકમાં કયા દેવની સ્તુતિ કરવામાં આવી છે ?
- (૪) હરદત્તની શિષ્યાનું નામ જણાવો.
- (૫) વસંતઋતુના સૌંદર્યનું વર્ણન કયા અંકમાં આવે છે ?
- (૬) માલવિકાના ભાઈનું નામ જણાવો.
- (૭) માલવિકાગ્નિમિત્ર નાટકની પટરાણી કોણ છે ?
- (૮) ‘ઉપસ્થિતં નયનમધુ’ આમ કોણ કોને ઉદ્દેશીને બોલવામાં આવે છે ?
- (૯) સમુદ્રગૃહ પ્રસંગ કયા અંકમાં આવે છે ?

(બ) ‘અ’ વિભાગને યોગ્ય રીતે ‘બ’ની સાથે જોડો : ૭

‘અ’	‘બ’
(૧) વિદૂષક	A શિવ
(૨) અષ્ટમૂર્તિ	B ઈરાવતીની દાસી
(૩) નિપુણીકા	C મહાકાવ્ય
(૪) ઉપમા	D આત્મવિદ્યા
(૫) રઘુવંશમ્	E નાટ્યશાસ્ત્રમ્
(૬) ત્રયી	F કાલિદાસ
(૭) પ્રયોગપ્રધાન	G કામતંત્ર સચિવ